

דברי חזו"ק
באמונה ובטחון ועוז
על פרשיות השבוע

ויאמר אליהו

מאת הרב אלי' מאיר סמיט שליט"א
ישיבת רבי חיים עוזר « » 058-323-1459 \ 347-897-9968

בס"ד

לא להרפות מלהעתיר בתפלה שוב ושוב, עד שניוושע בישועה שלימה ואמיתית!!!

עליו ונטל החרב לחתוך את ראש אביו, אמר ליה פדגוגו אל תיגע עצמך, תן לי החרב ואני חותך. הציץ המלך עליהם, אמר להם יודע אני כונתך, מוטב שיתלה הסרחון בך ולא בבני, חייד, מפלטיין דידי לא תזיע (-לא תזיז מפלטרין שלי), ומותר פתורי אתה אכיל (-וממה שנשאר משולחני אתה אוכל), וכל כך אנונא את נסיב (-אתה יכול לוקח כך וכך מתנות)."

"מפלטיין דידי לא תזיע" - דכתיב ומן המקדש לא יצא (ויקרא כא, יב), 'ומותר פתורי את אכיל' - דכתיב והנותרת מן המנחה וגו' יאכלו אהרן ובניו (ויקרא ו, ט), ארבע ועשרים מתנות כהונה (-לכאורה זהו כנגד מ"ש כל כך אנונא אתה נסיב)."

"אמר לו הקב"ה, אהרן, אהבת צדק (תהלים מה, ח), לצדק את בני ושנאת מלחיבב, על פן משחקך אלקים (שם), חייד שמכל שבט לוי לא נבחר לכהונה גדולה אלא אתה, שנאמר קח את אהרן ואת בניו (ויקרא ח, ב), ע"כ."

הרי שגם זכיינו של אהרן בכהונה גדולה היא משום מסירות נפשו להצלת ישראל.

« איפה מתבטא רוממותו בדרגה של מלאך - של פינחס?? »

הגאון רבי שמחה זוסל ברוידא זצ"ל, (בספרו שם דרך) מבאר את פרשתן בזה"ל: "הנה נתבונן מה התרחש באותה שעה שעמד פינחס לכפר על החוטאים בבעל פעור והתפלל עליהם, אמרו חז"ל (סנהדרין פב: הובא בפירש"י פסוק י"א) שהתחילו שבטים מבזין אותו, ראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודת כוכבים והרג נשיא שבט מישראל. ועי' ברש"י שם שפירש, בזה"ל: 'אבי אמו, יתרו, דאלעזר אבי פינחס, לקח מבנות יתרו, דכתיב ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה (שמות ו, כה), ומפרש באגדה, 'פוטיאל זה יתרו, שפיטם עגלים לעבודת כוכבים', עכ"ל."

"הנוכל לתאר את גודל הלעג הבוז הזלזול והבושה שיש בקריאה זו, בעת שעומד פינחס לכפר עליהם. ואכן, בשכר השפלה זו, זכה פינחס לכהונה גדולה, וכפי שפירש בתרגום יונתן בן עוזיאל (פסוק יג), 'וחולף דחסדוהי (שביוהו) למימר הלא בר פוטי מדינאה הוא, הא אנא מיחסיניה לכהונתא רבתא'. ולמרות שביזוהו, לא נפגמה תפילתו כמלוא הנימה, וביקש עליהם מקירות לבו עד שנענה לכפר עליהם."

הרי לפנינו גם במעשה זה, כמה נפלא היה טוהרו של פינחס, המבטל ומסיר מעליו את כל הנגיעות האישיות, וגם במצב המסוכן שבו היה נתון פינחס בשעת מעשה, לא נרתע מלהתפלל על אנשים חוטאים העומדים ומבזים אותו בצורה משפילה כל כך ולבקש מהקב"ה שיכפר עליהם. היתכן דבר מופלא שכזה אם לא שמלאך ה' צבאות עומד לפנינו, אשר כל מציאתו היא רק רצון השי"ת בלא כל רצון עצמי, וכמאמר הכתוב פי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו פי מלאך ה' צבאות הוא (מלאכי ב, ז), ולכן כל תורתו תורת ה' בלבד."

"פינחס אחז בשני הקצות בבת אחת, הריגת נשיא מישראל לקנא קנאת ה', ובאותה שעה ממש שבערה בו בלבד אש הקנאות, לבבו היה גם כן מלא רחמים, והוא עומד ומתפלל על כלל ישראל לכפר עליהם מחרון אף ה'."

« על איזה מעשה קיבל פינחס את שכרו? »

כתוב בפרשה והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם תחת אשך קנא לאלקיו ויכפר על בני ישראל וגו' (במדבר כה, יג). מדברי הכתוב משמע שפינחס זכה לכהונה בשכר שני דברים: א', שהיה מקנא לה', כדכתיב תחת אשך קנא לאלקיו, וב', שכיפר על בני ישראל, וכהמשך דברי הפסוק ויכפר על בני ישראל, והיינו שמסר נפשו כדי לכפר על בני ישראל להצילם מהמגפה.

וכן איתא ברמב"ן (בריש פרשתו) בזה"ל: "הודיע הקב"ה למשה, שישלם שכר טוב לפינחס על קנאתו אשר קנא לאלקיו, ועל הצדקה שעשה עם ישראל לכפר עליהם, ולא מתו כולם במגפה. וצוהו שיודיע לישראל שהוא כהן לעולם. וזה טעם לכן אמר (שם יב), שיגיד זה בישראל וכו'", עכ"ל.

מבואר בדבריו שפינחס קיבל את שכרו עבור שני חלקי המעשה, הקנאה לאלקיו, והצדקה שעשה עם ישראל.

אך לא רק בעצם מעשהו כיפר על בני ישראל, אלא גם בתפילתו על כלל ישראל. עי' מש"כ בתרגום יונתן (פסוק יב), וצלי בפומיה על עמא בית ישראל, ותפילתו שבקעה מעמקי הלב התקבלה, ובזכות מעשהו ותפילתו גם יחד, שב חרון אף ה'.

ובתהלים כתוב ויעמד פינחס ויפלל ותעצר המגפה ותחשב לו לצדקה לדר ודר עד עולם (תהלים קו, ל-לא), הרי שלא הזכיר הפסוק כלל את שבח הקנאות של פינחס, וגם לא המעשה צדקה שעשה, אלא רק זאת שמסר נפשו בפילולו על בני ישראל להצילם ממגיפה ולכפר עליהם, וזה עמד לו לדורות להיות כהן גדול, ולהחשב לו לצדקה עד דור אחרון.

וזהו מש"כ בבעל הטורים כאן, "לכפר" לא נאמר אלא 'ויכפר', שעומד ומכפר על ישראל עד סוף כל הדורות", עכ"ל.

והנה בגמ' סנהדרין (פ"ב:), איתא, "בא וחבטן לפני המקום, אמר לפניו, רבונו של עולם, על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מישראל, שנאמר ויהיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף (במדבר כה, ט), והיינו דכתיב ויעמד פינחס ויפלל (תהלים שם). אמר רבי אלעזר ויתפלל לא נאמר, אלא 'ויפלל', מלמד כביכול שעשה פלילות עם קונו. ביקשו מלאכי השרת לדחפו, אמר להן הניחו לו, קנאי בן קנאי הוא, משיב חימה בן משיב חמה". ופירש"י "בן משיב חמה, אהרן במעשה דקרח, דכתיב פי יצא הקצף (במדבר יז, יא), וכתוב ויתן את הקטרת (שם יב)", עכ"ל.

ומבואר מכאן שמעשיו של פינחס דומים לאהרן, ולפ"ז מתאים מאוד שגם שכרו דומה לשכרו של אהרן, שפינחס זכה לכהונה גדולה בזכות הצלתו את ישראל, וגם אהרן זכה לכהונה גדולה בזכות מסירות נפש להצלת ישראל.

וכדאיתא בילקוט תהלים (מ"ה רמז תש"ו) בזה"ל: "דבר אחר, אם הן בנוין אותו (-את המזבח לעגל) הסרחון תלוי בהן, מוטב יתלה בי הסרחון ולא בישראל."

"רבי אבא בר ר' יודן בשם רבי אחא, משל לבן מלכים שנתגאה לבו

הקב"ה, יזכור גם את הצער הגדול של השי"ת, שגם לו כביכול אין מנוחה, ובכל צרותינו לו צר, וסובל עלבון על ידינו כדכתיב הן לא קצרה יד ה' מהושיע וגו', כי אם עונתיכם היו מבדלים ביניכם לבין אלקיכם (ישעיהו נט, ב), ויבקש אז רחמים גם על גלות השכינה שתשוב להיכלה ולמקומה, ושנזכה שיתגלה כבוד ה' בעולם ויקויים הפסוק ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים ה' מלך, עכ"ל.

כך גם מפורש יוצא מדברי הרה"ק הדברי שמואל ז"ע שכותב (פורים ד"ה קלי) שאף אם התפלל אדם ולא נענה יחזיק בחבל התפילה מבלי להרפות, ומפרש בזה את הפסוק אלקי אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דמיה לי ואתה קדוש יושב תהלות ישראל (תהלים כב, ג-ד), וז"ל: "דהנה אם יהודי זוכה, מתקיים בו מאמר הכתוב ויהי טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע (ישעיהו סה, כד), אך אם לא זכה, צריך הוא להמתין ולהמתין עד שיזכה לראות כי נתקבלה תפילתו, שאם היה נענה על אתר הלא היתה מתבטלת הבחירה מכל וכל. על כן צריך האדם להתחזק ולהרבות בתפילה ובתחנונים ללא הרף, בחי' 'אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה לי', פירוש, אף אם עמדתי בתפילה כל היום ולא נענית אצעק עוד כל הלילה."

"ואל יחשוב האדם, שמא יש בכך משום חוצפה כלפי שמיא, שאם מסרבים לקבל תפלתו למה הוא מתעקש, שכך אומר דוד המלך ע"ה ואתה קדוש יושב תהלות ישראל, רבש"ע, הנך נקרא קדוש, מובדל ומפורש אפילו ממלאכים ושרפים, ובכל זאת הנך יושב תהלות ישראל, כדרך שאומרים על אדם שיש לו עבודה ומרויח כך וכך לחודש שהוא יושב על כך וכך כסף, גם הקב"ה כביכול יושב על תהלות ישראל, ובאומרו תהלות ה', הריהו מחזק את מחצב נשמתו, וגם כסא הכבוד מתחזק אגב כך, ואם כן שייך בזה ענין יושב תהלות ישראל", עכ"ל.

« איזה כח והנהגה טבע פינחס לדורות עולם? »

זו היתה עבודת התפלה אצל פינחס, ובגלל זה אמר רבי אלעזר 'יתפלל לא נאמר, אלא ויפלל, מלמד כביכול שעשה פלילות עם קונו, זה בדיוק מה שכתב החפץ חיים ז"ע, ודרך תפלה כזו אנו לומדים מפינחס.

כי הנה בספה"ק תפארת שלמה (ליקוטים תהלים) כתב ביאור נפלא עה"פ ויעמד פינחס ויפלל ותעצר המגפה. ותחשב לו לצדקה לדר ודר עד עולם (תהלים קו, ל-לא), ולכאורה למה דווקא אצל פנחס נאמר 'ותחשב לו לצדקה לדור ודור', הלא גם אהרן הכהן עצר את המגיפה בעת מחלוקת קורח ועדתו, וכמו שכתוב ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה (במדבר יז, ג), ולא נאמר שם שעמד לו לצדקה לדור ודור עד עולם.

וכתב התפארת שלמה לבאר בזה"ל: "אך ההפרש בזה, שאהרן עשה ע"י פעולה, כמ"ש קח את המחטה וגו' (במדבר יז, יא), וזה ע"י הקטורת וכו', אך פנחס עשה דבר חדש, כי עלה בדעתו מה יעשו כל הדורות אחריו, שלא יהיה כהן וזבח ומנחה וקטורת שיכפר בעדם, במה יהיה לבני ישראל תקומה, לכן נתן עצה בנפשו לעמוד בתפלה לבד, וזה נוהג בכל דור ודור, שהקב"ה שומע קול תפילת עמו ישראל ברחמים, ולזה נחשב לו לצדקה לדור ודור עד עולם", עכ"ל הנפלא.

הנביא במגילת איכה אומר צפו מים על ראשי אמרתי וגזרתי, קראתי שמך ה' מבור תחיתות (איכה ג, נד-נה), ורש"י הק' מפרש שם וז"ל, "שבזמן שבא אדם במים עד מתניו עדיין יש תקוה, אבל אם צפו מים על ראשו אז אמר אבדה תקותי, אבל אני איני עושה כן אלא קראתי שמך ה'", עכ"ל.

והרי, שאף אם הגיע למצב שבאו מים עד נפש וכבר צפו מעל ראשו שבדרך הטבע אין דרך להצלתו מ"מ לא יתייאש אלא יקרא בחזקה אל ה' ויצילהו.

"ומעתה, יובן מדוע טוהר לב שכזה זיכה את פינחס בשכר מעשהו לברית חיים ושלוש שנעשה כמלאך חי לעולמי עד, כי רק בכחו של מלאך ושכל נבדל הנטול מכל נגיעות והאמת בלבד נר לרגליו, בכח לעשות מעשה מופלא וטהור שכזה, וכן אינו פלא אפוא שעוד בחייו, קודם שעלה בסערה השמימה נתעלה לדרגת מלאך", עכ"ד.

« איך ניתן להיפטר מצרותינו וסבלותינו? »

בספר ליקוטי אמרים (מבעל החפץ חיים פרק י'), כתוב יסוד גדול ודברים כדרבנות בענין איך הוא דרך תפילתו הנכונה של האדם, וז"ל: "הנה אף שידוע לכל דאסור להרהר אחר מידותיו של הקב"ה ואחרי הנהגתו, כי בודאי הדין אתו, ודרכיו צדיקים וישרים, מ"מ מותר לאדם להציע ולהפיל טענותיו לפני הקב"ה על כל צרה ופגע שקרה לו, ואדרבה, מצינו בכתוב שהקב"ה בעצמו מעורר לאדם שיסדר טענותיו וצרותיו לפניו, כמאמר הכתוב ואל תתנו דמי לו עד יכונן ועד ישים את ירושלים תהלה בארץ (ישעיהו סב, ז).

"והנה, חזינן גם בימינו אלה, שבאותה מדינה שסובלים אנשי המדינה ההיא מאד מחוקי וגזירות הממשלה, בנוהג שבעולם שמתכנסים חברות ושולחים שלוחים ומליצים לפני גדולי שרי הממשלה לבקש על חוקי וגזירות הממשלה שאין הצבור יכול לעמוד בהם, ואין נותנים דומיה עד שתמלא הממשלה תביעותיהם, וא"כ אחי ורעי, כן הוא בעניינינו, תלאות רבות וצרות מצוקות עוברת עלינו מיום אל יום, הן מבפנים והן מבחוץ, על אחת כמה וכמה עלינו לשפוך שיחה תחנה ובקשה לפני הבורא ית"ש שהוא מלך רחמים, ולא ליתן דומיה לו עד שישלח לנו בחסדו עזרתו מקודש, כי בודאי ישמע לקול שועתנו כמו שמצינו הרבה פעמים בתורה"ק ובנביאים שהקב"ה מתאוה לקול תפלתו, ומורז אותנו שכל עת צרה וצוקה נצעק לפניו ולעורר רחמיו עלינו."

"וכדאיתא במדרש (שמו"ר פ' תצוה) על הפסוק קחו עמכם דברים ושובו אל ה' (הושע יד, ג), 'לפי שישאל אומרים, הנשיאים חטאו ומביאים קרבן ומתכפר להם, אנו אין לנו קרבן, א"ל הקב"ה, דברים אני מבקש ואין דברים אלא תורה. א"ל, אין אנו יודעים, אמר להם בכו והתפללו לפני, וכי אבותיכם לא בתפלה פדיתי אותם שנאמר ויאנחו בני ישראל מן העבדה ויעקו (שמות ב, כג), ובימי יהושע וכי לא בתפלה עשיתי להם נסים. הוי אין אני מבקש לא זבח ולא קרבנות אלא דברים, שנאמר קחו עמכם דברים ושובו אל ה' וגו' (הושע יד, ג)."

"ואיתא במדרש תנחומא: 'אין הקב"ה חפץ לחייב כל בריה, אלא מבקש שיתפללו לפניו ויקבלם, ואפילו אין אדם כדאי לענות בתפלתו ולעשות עמו חסד, כיון שמתפלל ומרבה בתחנונים אני עושה חסד עמו."

"היוצא מדברינו, שכל הצרות הרבות הבאות עלינו שאיננו נצלים מהם, הם מפני שאין אנו צועקים ומרבים בתפלה עליהם, כי לו התפללנו ושפכנו שיח לפני הקב"ה, בודאי לא ישובו תפלותינו ובקשותינו ריקם."

"ולא יסתפק האדם במה שמתפלל השמונה עשרה, ג' פעמים בכל יום, אלא כמה פעמים ביום צריך לשפוך תפלות ובקשות בינו לבין עצמו כשהוא בביתו מעומקא דליבא, כי השלשה תפלות הם אצלו כבר שגורות בפיו ואינו נותן לב להם כ"כ, משא"כ אם יתבונן כל אדם בינו לבין עצמו ויעשה חשבון הנפש על מצבו ומעמדו, גודל עניותו וטרדותיו הרבות, ועל כולם הוא משתכר רק על לחם צר ומים לחץ ואזי ישפוך לבו כמים נגד השי"ת, והתפלה תצא אז בכוונה עמוקה ובלב נשבר ורוח נמוכה, תפלה כזו בודאי לא תשוב ריקם."

"ואז בעת שנפשו מרה לו על מצבו ומעמדו הדל ומפיל תחנונים לפני

... אך אם לא זכה,
צריך הוא להמתין
ולהמתין עד שיזכה
לראות כי נתקבלה
תפילתו, שאם היה
נענה על אתר הלא
היתה מתבטלת
הבחירה מכל וכל.
על כן צריך האדם
להתחזק ולהרבות
בתפילה ובתחנונים
ללא הרף..."